

Nr 141.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1946 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete.

(3:e avd.)

I propositionen nr 215 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 mars 1946, föreslagit riksdagen att till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 39 000 000 kronor.

I en till chefen för finansdepartementet överlämnad promemoria har svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet — under erinran att de tidigare för humanitär hjälpverksamhet i av kriget berörda länder anvisade medel, 90 miljoner kronor, nästan helt disponerats — hemställt om anvisande av ytterligare 17 miljoner kronor för fortsatt hjälparbete. Det av kommittén äskade beloppet fördelar sig på följande ändamål.

Medicinsk hjälp	kronor	1 300 000
kläder och skor	»	2 000 000
trähus till Frankrike	»	6 000 000
Polenhjälpen	»	2 900 000
återtransport av utländska flyktingar	»	500 000
omhändertagande av barn från utlandet	»	1 000 000
ospecificerad reserv	»	3 300 000

Summa kronor 17 000 000

Kommittén har i förestående kalkyl icke beräknat särskilda medel för täckning av utgifterna för de utländska medborgare vilka inom ramen för den svenska hjälpverksamheten överförts till vårt land. Enligt verkställda beräkningar uppgå kostnaderna för detta hjälpklientel till 37 miljoner kronor, varav 15 miljoner kronor påförts tidigare anvisat anslag och återstoden, 22 miljoner kronor, bestritts förskottsvis från anslaget till bidrag till flyktingars uppehälle.

I skrivelse den 8 februari 1946 har medicinalstyrelsen hemställt, att för beredande av sjukvård i Sverige åt barn från de nordiska grannländerna måtte anvisas ytterligare 1 500 000 kronor utöver det belopp, 6 750 000 kronor, som för budgetåren 1941/42—1945/46 anvisats till samma ändamål varjämte kostnaderna för den fortsatta verksamheten efter den 1 juli 1946 uppskattats till lägst 500 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

För hjälparbetet i de av kriget härjade länderna har från svensk sida bistånd lämnats i olika former. Så har som bekant i betydande utsträckning skett på privat initiativ och med hjälp av insamlade medel. Från statens sida ha, bland annat, organiserats olika humanitära hjälpaktioner och leveranser av förnödenheter på gävobasis. Denna verksamhet har i huvudsak finansierats från ett anslag under sjunde huvudtiteln till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete. Hittills ha under detta anslag anvisats 90 miljoner kronor. Beträffande övriga statliga medelsdispositioner av gåvokaraktär må här erinras om att riksdagen anvisat 200 miljoner kronor för avskrivningar å vissa till utlandet lämnade krediter.

Nyssnämnda anslagsbelopp å 90 miljoner kronor har, som kommittén för internationell hjälpverksamhet i sin promemoria anfört, numera nästan helt förbrukats. Det kan bli föremål för viss tvekan, huru den svenska statliga hjälpverksamheten framdeles bör utformas. Under alla förhållanden böra dock vissa under hand gjorda åtaganden infrias och ytterligare medel anvisas för fullföljande av redan inledda hjälpaktioner. Det av kommittén äskade beloppet, 17 miljoner kronor, har beräknats från dessa utgångspunkter. För kommitténs anslagsberäkningar har tidigare redogjorts. Den största posten, 6 miljoner kronor, avser kostnader för en gåva av trähus till Frankrike, varom utfästelse redan lämnats. Chefen för socialdepartementet kommer att i annat sammanhang denna dag anmäla förslag om åtgärder för fullföljande av denna utfästelse.

Såsom i det föregående erinrats bör i detta sammanhang reglering ske jämväl av kostnaderna i samband med omhändertagande i Sverige av visst internationellt hjälpklientel. Härför erfordras ett belopp av 22 miljoner kronor, vilket torde böra i sin helhet överföras till anslaget till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m., från vilket utgifterna i fråga förskottas. Det totala behovet av anslagsförstärkning kan med hänsyn härtill nu anges till $(17 + 22 =) 39$ miljoner kronor.

I anledning av medicinalstyrelsens framställning får jag tillstyrka, att ytterligare medel beräknas för bestridande av kostnaderna för sjukvård i Sverige åt barn från grannländerna. Något särskilt anslag för ändamålet torde dock icke böra anvisas. Med hänsyn till att det av kommittén äskade beloppet å 17 miljoner kronor innefattar en reserv å 3,3 miljoner kronor, torde ifrågavarande sjukvårdskostnader kunna bestridas från återuppbyggnadsanslaget utan att någon höjning av totalbeloppet behöver ske.

Givetvis kan behov uppkomma av ytterligare medel för internationell hjälpverksamhet, varvid i främsta rummet torde kunna ifrågakomma speciella hjälpaktioner. I så fall torde frågan därom få anmälas för riksdagen, varvid jag förutsätter, att medelsanvisningen skall kunna avse konkret utformade förslag, vilka kunna bli föremål för riksdagens prövning. Beträffande dispositionen av det nu äskade anslaget torde det förslag till fördelning å olika ändamål, som framgår av den tidigare lämnade redogörelsen, i huvudsak böra vinna tillämpning.

Av det äskade anslaget äro 22 miljoner kronor avsedda för överförande till anslaget till bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. för att därmed reglera från nämnda anslag förskotterade utgifter i samband med omhändertagande i Sverige av visst internationellt hjälpklientel. Det återstående beloppet av 17 miljoner kronor är avsett att användas enligt ovan intagen plan, vari gåva av trähus till Frankrike å 6 miljoner kronor ingår såsom den största posten. *Utskottet.*

Det har varit av vikt att hjälpverksamheten kunnat snabbt igångsättas och inriktas på de uppgifter, som tett sig angelägnast. Medelsanvisningen för ändamålet har därför från riksdagens sida närmast blivit av fullmaktstyp. Att Kungl. Maj:t ansett densamma framdeles kunna avse konkret utformade förslag, vilka kunna bliva föremål för riksdagens prövning, är att hälsa med tillfredsställelse.

Efter att hava tagit del av de närmare upplysningar rörande anslagsberäkningarna, vilka lämnats av svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under sjunde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 39 000 000 kronor.

Stockholm den 21 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 140.